

Hrubý domácí produkt

- **Stabilní ekonomický vývoj**

Rok 2006 potvrdil stabilitu rozvoje národního hospodářství České republiky na relativně vysoké úrovni. Ve srovnání s pozitivními skutečnostmi v tvorbě zdrojů a jejich užití včetně navazujících souvislostí v hmotných procesech se však prohlubuje nepříznivý pohyb v důchodových a kapitálových tocích s negativními důsledky na stav finančních aktiv a závazků jednotlivých sektorů české ekonomiky.

Vývoj vnějších ekonomických vztahů, zejména zpomalení předstihu růstu vývozu před dovozem i vliv značného zrychlení růstu výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu, vedl k výrazné změně struktury růstu HDP především na poptávkové straně. Podstatně větší růst spotřebitelských výdajů domácností než před rokem a jeho předstih před růstem disponibilních důchodů vedl k poklesu hrubých úspor domácností. V důsledku operací ve službách se mírně snížilo krytí celkového dovozu celkovým vývozem. Převýšení domácí efektivní nabídky nad domácí realizovanou poptávkou nepatrně pokleslo. Rovněž hrubé národní konečné výdaje v poměru k disponibilním zdrojům se snížily. Míra hrubých národních úspor byla sice téměř stejná jako v roce 2005, avšak převis míry investic nad mírou úspor se výrazně zvětšil. Financování tvorby hrubého kapitálu z vnějších zdrojů dosáhlo podstatně větších rozměrů než před rokem.

- **Posílení mezinárodní ekonomické pozice ČR**

Meziroční zvýšení HDP v roce 2006 reálně o 6,1 % vysoko předstihlo průměrnou míru růstu ve státech EU-25. Souhrnná ekonomická pozice České republiky měřená objemem HDP na jednoho obyvatele ve vztahu ke společenství států unie se dále zlepšila. Zároveň došlo k pozitivnímu posunu v životní úrovni, jakožto odrazu zvýšeného růstu konečných spotřebitelských výdajů domácností na jednoho obyvatele v reálném vyjádření.

V důsledku zhoršení směnných relací meziroční zvýšení hrubého domácí důchodu (HDD) reálně o 5,5 % bylo sice nižší ve srovnání s růstem HDP, avšak ztráta národní práce na zahraničních trzích byla v roce 2006 podstatně menší než před rokem, růst HDD zrychlil o 0,8 p. b.

- **Strukturální změny v tvorbě HPH**

Vytvořená hrubá přidaná hodnota (HPH) dosáhla v běžných základních cenách za rok 2006 výše 2 884,8 mld. Kč a zvýšila se meziročně reálně o 6,4 %, což bylo jen nepatrně méně než v roce 2005. Největší pozitivní vliv na uvedené zvýšení měl průmysl (4,0 p. b.), jehož HPH se sice meziročně zvýšila o 12,7 %, bylo to však méně než před rokem o 2,4 p. b. Vysoké tempo přírůstku vykázal zpracovatelský průmysl (14,0 %). Nadprůměrným tempem přírůstku s vysokým podílem na HPH rostl ještě obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží (8,9 %). Podprůměrně se zvýšila HPH stavebnictví (o 1,9 %) a tempo přírůstku bylo pomalejší o 2,1 p. b. než před rokem. Poklesla HPH zemědělství, myslivosti a lesního hospodářství.

Vliv sekundárního sektoru na přírůstek HPH byl 4,1 p.b., celého terciárního sektoru 2,5 p.b. Naproti tomu HPH primárního sektoru se snížila a její vliv byl negativní.

- **Pokles mzdové náročnosti HPH**

Na uvedené zvýšení HPH v roce 2006 měl ze tří čtvrtin vliv růst souhrnné produktivity práce, která meziročně vzrostla o 4,8 %. Zbývající čtvrtina příspěvku připadla na růst zaměstnanosti o 1,6 %. Příspěvek těchto činitelů byl stejný jako v roce 2005. Úhrn mezd a platů zaměstnanců se zvýšil o 7,5 % a v poměru k HPH v běžných cenách dosáhl 36,1 %, což bylo o 0,3 p. b. méně než před rokem.

- **Změna výdajové struktury HDP**

Výdajová struktura HDP, zejména vztah mezi výdaji na celkovou konečnou spotřebu a výdaji na tvorbu hrubého kapitálu, se změnila a došlo k růstu sklonu akumulovat než spotřebovat. Na hodnotě HDP se snížil podíl výdajů na konečnou spotřebu a zvýšil podíl výdajů na tvorbu hrubého kapitálu, přičemž v důsledku nižšího převýšení vývozu nad dovozem nepatrně klesl podíl čistého vývozu.

Na meziroční zvýšení HDP v roce 2006 reálně o 6,1 % měl největší vliv (2,2 p. b.) růst výdajů na konečnou spotřebu domácností o 4,2 % se zrychlením růstu o 1,8 p. b. Větší zrychlení růstu běžných výdajů než běžných příjmů domácností vedlo k zaostávání růstu jejich hrubého disponibilního důchodu. K tomu se přidalo rychlejší

zvyšování výdajů na individuální spotřebu a důsledkem byl výrazný pokles hrubých úspor domácností. Druhou složkou se značným vlivem na vývoj HDP (1,8 p. b.) byly výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu, jejichž objem se meziročně zvýšil o 7,3 %, což bylo o 6,0 p. b. více než v roce 2005. Zvýšení nejvíce ovlivnily hmotné investice do dopravních prostředků (růst o 25,1 %) a do strojů a zařízení (růst o 8,5 %). Ke zrychlení růstu výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu přispělo příznivé investiční klima. Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu rostly rychleji než náklady na vynaloženou práci. Příspěvek růstu tvorby zásob na HDP dosáhl 1,4 p. b. V roce 2005 ke zvýšení HDP převažující měrou přispěl čistý vývoz (4,0 p. b.), jeho kladný vliv v roce 2006 dosáhl pouze 0,6 p. b., protože pozitivní příspěvek vývozu (10,5 p. b.) převýšil negativní vliv dovozu (9,9 p. b.).

- ***Růst domácí nabídky byl větší než růst domácí poptávky***

Ke zvýšení úhrnné poptávky reálně o 8,7 % přispěla domácí realizovaná poptávka 2,5 p. b. a zbývajících 6,2 p. b. připadlo na vnější poptávku. Na zvýšení úhrnné nabídky měl růst domácí efektivní nabídky vliv 2,8 p. b. a 5,9 p. b. vlivu připadlo na vnější nabídku. Ve srovnání s vývojem v roce 2005 vliv domácí poptávky zesílil a vliv domácí nabídky oslabil. Domácí nabídka nadále převyšovala domácí poptávku, jejíž krytí domácími zdroji se však reálně mírně snížilo a vnějšími zdroji výrazně vzrostlo.

- ***Snížení podílu národních konečných výdajů na užití zdrojů***

Struktura vytvořených národohospodářských zdrojů k dispozici pro celkové konečné výdaje a jejich užití se více změnila na nabídkové straně než na poptávkové. Podíl dovozu na disponibilních zdrojích se zvýšil ze 41,1 % na 42,4 % a podíl vývozu na celkových konečných výdajích vzrostl ze 42,2 % na 43,4 %. Struktura hrubých národních konečných výdajů se změnila tak výrazně, že na jejich celkovém přírůstku dosáhl podíl výdajů na tvorbu hrubého kapitálu značných 43,5 %. Reálně se disponibilní zdroje v roce 2006 zvýšily o 9,4 %, k čemuž přispěl růst HDP 3,6 p. b. a dovozu 5,8 p. b. na nabídkové straně a růst hrubých národních konečných výdajů 3,3 p. b. a vývozu 6,1 p. b. na poptávkové straně.

- ***Výrazné převýšení míry investic nad mírou úspor***

Hodnota hrubého disponibilního důchodu 3 013,5 mld. Kč za rok 2006 byla nižší o 190,6 mld. Kč než hodnota HDP, což byl důsledek společného negativního vlivu čistých prvotních důchodů a čistých běžných transferů. Ve srovnání s rokem 2005 poklesl poměr mezi nižším národním důchodem a vyšším HDP, takže na přírůstku HDP se podílel přírůstek disponibilního důchodu více než třemi čtvrtinami. Hrubé národní úspory 744,6 mld. Kč byly meziročně větší o 47,1 mld. Kč a míra úspor 24,7 % nepatrně vzrostla; nestačilo to však na financování výdajů na tvorbu hrubého kapitálu, takže bylo použito vnějších zdrojů ve výši 133,7 mld. Kč. Míra investic 29,1 % převýšila míru úspor o 4,4 p. b.

- ***Zrychlení růstu úhrnné cenové hladiny***

Rozdíl mezi zvýšením cenové úrovně hrubých národních konečných výdajů a snížením úrovně cen zahraničního obchodu se v roce 2006 zmenšil, což mělo svůj odraz ve zrychlení růstu úhrnné cenové hladiny měřené implicitním deflátorem HDP z 0,7 % v roce 2005 na 1,7 % v roce 2006. Růst cen celkových spotřebitelských výdajů byl v letech 2005 a 2006 téměř stejný a intenzita vlivu růstu cen tvorby hrubého kapitálu na domácí cenovou hladinu nebyla významná. Na zvýšení pohybu úhrnné cenové hladiny v roce 2006 mělo rozhodující vliv podstatně menší snížení cen vývozu než v roce 2005 při téměř stejném poklesu cen dovozu; výsledkem bylo podstatně menší zhoršení směnných relací v roce 2006 než před rokem.